

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Fra P. Munthe ~~Kaas~~,
Torridal Sorenskriveri, Kr.sand S.

Deres brev av 29 oktober f.a. har jeg ikke faatt. Et bevis paa at post til meg blir sensurert og tilbakeholdt. Hvorfor?. Kan De svare meg paadet? I professor Brochs artikkel om min mann, ~~mi~~ er i det hele tat ordet angiveri ikke nevnt.

Uttalelsen i Fritt Land var etter hans død, og beviser ingenting.

Fianes navn ble nevnt i Hustads sak, dette er nu opklart. (det gaeldt et anonymt brev min mann fikk i 1941, hvori han trues med aa bli drept hvis han ikke frasier seg trafiksjeftillihgen i Telegrafverket). Det ble vitnet at Fiane ble sindt da Hustad blandet politiet opp i det. Ingen led noen over last ingen ble arrestert.

Det er foretatt undersøkelser av min advokat Alf Monsen, der selv var en ledende innen hjemmefronten, hans ord til meg var saa sent som igaar den 4de mars : " Det er ennå ikke oppklart hvem der har skutt Fiane og hvorfor". Han har ogsaa sagt til meg og min syster, at han har lett gjennem hjemmefrontens arkiv, men kan ikke finne Fianes navn nevnt i forbindelse med angiveri.

De har jo offentlig stemplet min mann som angiver der maatte skytes, og da maa De vel ha sikre beviser for at han var en angiver og hva og hvem han har anmeldt.

Man kan da ikke komme med offentlige beskyldninger bare ved aa ha lest noe, hvor meget skrives ikke, som ikke kan bevises er sandt.

Det kom i min sek frem, at baade jeg og min mann var utsatt for rykter og uvederheftig fo'kesnakk, antagelig for at vi i artikler hevdet vaare meninger og det vi mente var rett.

Et lite eks.p. paa ryktemakeri om min mann fikk jeg høre paa Breitvedt. En av fangene, en ikke N.S., som fikk bevege seg friere enn oss N.S. spurte en dag en av hjemmefronten som passet paa oss, hvorfor Fiane ble drept. Hun fikk det svar: " han var saa føl s.a, han nektes aa være med paa krans til en av sine underordnede". Da jeg hørte dette visste jeg ikke om jeg skulle le eller graate. Jeg har idag liggende kvittering paa 20 kroner fra kransen som er sendt personlig fra ham til avdødes baare.

De sier, at jeg maa huske paa at jeg identifiserte meg med vaart lands fiender, meg bekjendt ikke. Jeg tror at Knut Knutson Fiane og jeg vilde ha vært aa finne i brodden mot tyskerne om disse ikke hadde gitt oss fri etter freden. Selv om vi hadde vært nasjonalsosialister.

Når vi forfekter dette, møter vi bare haan fra vaare motstandere.

Rett og urett. Ingen kan idag si hvem der hadde rett eller urett, det vil fremtiden vise.

Vi - som motparten- trodde vel at vi kjempet for land og folk, men der synes jeg at motparten er ensidig i sin dom, de sier, at vi med vilje og vitende ville svike land og folk, og de vil absolut ikke forstaa eller forsøke aa forstaa, at vi ogsaa kunne ha edle motiver, og se det ut fra vaart synspunkt.

Vi blir jo ogsaa alle daa medskyldige i det enkelte tyskere og nordmenn kan ha gjort seg skyldig i i krigstid av grusomheter.

De sier at De har gjennengaaat meget under okkupasjonen.

Jeg har ogsaa gjennengaaat temmelig meget av mine forhny. landsmenn.

Først all paakjendingen under krigen med annonyme brev, kaldning, beskyldninger, trudsler, min mann snikmyrdet, mordforsøk paa meg to gange. Etter krigen sjelelig og legemlig torturert, mistet min helse i fengsel, hjemmet mitt, som jeg eide før krigen, tat ifra meg og meget annet.

De snekker om folkehath. Hevn og hat nærer jeg ikke, skjønt jeg skulde vel ha god grunn til det, men deri er jeg ikke lik mine motstandere.

Jeg er i den heldige stilling, at jeg har faatt beholde mine gamle jøssingvenner, som kjendte min mann og meg personlig.

Fra Professor Arne Bergsgaard, som sat i den nuværende granskingskomite (min mann sat i Hermen Harris Aals, ikke for aa renvaske Quisling som det ble referert i min rettssak, men for at det norske folk skulle faa den hele og fulle sandhet aa vite) skriver til meg i brev av 14 oktober 1947

76 11 100 561

11.

" Eg heldt han for aa være ein rakrygja og heilstøpt idealist, og eg har aldri slutta å ha den meininge om han".

(Fiane gransket nok ikke for å renvaskte Quisling. Fiane ville at det norske folk skulle fåa den fulle sandhet å vite om den gjikk i Quislings favør eller ikke.)

Jeg har også slekt som mistet livet på Grini under krigen.

Hans mor sier til meg idag:

" Aksel kunne ha holdt seg borte fra denslags, han viste jo at det han gjorde kunne han resikere livet ior. Du har da ingen skyld i hans død, likessalitt som jeg har skylo i Knuts død".

De sier i Deres brev at vi ikke kan se saken fra to sider. Jeg heaper jeg kan det og forsøker å gjøre dette. Men det er meget jeg ikke kan forstaa, enda jeg av aktor ble stemplet som meget intelligent, og har fått attest på god forstand.

Tror De at vi N.S. kan komme til orde i pressen?. Det ville glede meg om såa var, jeg har forsøkt gang på gang, ikke engang før så faa demenert en usandhet, har jeg fått komme til orde. Kan De hjelpe meg der?

Desuten ville jeg også være meget takksom for om De ville definere om det angiveri for meg.(Jeg har nemlig vært såa innskrenket at jeg har trod at når jeg personlig ble angrepet, såa kunne og hadde jeg rett til å forsvare meg.)

Det er første gang jeg hører det De forteller i Deres brev, at N.S. snikmyrdet folk Fordi disse fremkom med kritikk. Det ville jeg også være takksom for så faa høre mere om.

De skjønner jeg har kun vært passiv medlem og arbeidet som min manns stenograf, en av tiltalepunktene mine lyder på, at jeg har fulgt min mann og vært enig med ham i alt. Og det har jeg, som sandheten er, tilst at jeg har, for jeg har aldri kjent en større patriot en idealisten, norskdomsmannen Knut Knutson Fiane, som trots sine gode stillinger og formue også før krigen levet som en tarvelig arbeider, og ga bort til fattfolk. Hele hans formue skulle etter hans død testementeres til bibler, salmebøker og til fattige barn (opprettet i 1928).

Jeg vil fortelle Dem en liten episode om denne store mannen. (idag takker jeg Gud for at han slapp å oppleve sitt elskede Noreg og folk etter 9 mai 1945). Hendelsen er helt typisk for denne idealisten.

På en telegraf- og postkongress i Wien 1945, hvor også nuværende postdirektør og 2 nuværende sjefer i Telegrafstyret deltok, sier Fiane i en tale han holdt: "Jeg spaar død og undergang for det tyske riket om ikke tyskerne vil la de små nasjonene få samme rettigheter som de store".

(En deltager fortalte meg dette og han saet til :"Ja nu er tyskerne lite blide på Fiane.")

Fra samme kongress får jeg brev fra min mann der han skriver: "Arme vakre Noreg, gjeng det ikkje som er vonar, vil ein 3dje verdskrig koma, og ðea vort me sitjande som ei lita lus millom two harde neglar og knekt " (det ser ut til at Fiane får rett).

Ja dette er also "landsvikaren, forædaren og angivaren" som hans eigne landsmenn kalder han - Fiane- som måtte drepast avdi han var så "fæl".

Jeg spør: " Tror De at en mann som ofret Noreg heile sin hug og alt si arbeidskraft med vitende og vilje ville svike sitt land og folk?.

111.

Jeg lærte meget under min rettssak.

Jeg lærte, at det er farlig aa elske folk og land.

Jeg lærte. at det er farlig aa si sandheten.

Jeg lærte, at det er farlig aa tro paa et system. Det være seg Nasjonalsosialisme, Kommunisme eller Demokrati.

Jeg lærte, at det er farlig aa si sin mening.

Jeg kan ikke svare paa Deres spørsmål om hva jeg tror N.S. ville ha gjort om det hadde fått makten etter krigen, det kan vel ingen, man maa vel ha røynt det først før en dømmer.

Jeg kan kun svare paa hva jeg selv har røynt etter 9 mai 1945.

Sender et utdrag av Knut Knutson Fianes dagbok.

Ordene om han, som jeg skrev om i mitt første brev til Dem, ble uttalt i min rettssak den 9 september 1947.

Alvilde Knutson Fiane
(sign.)

1 bilag.